

Plaatsingslijst

Archief

Verzameling Kleinseminarie Beekvliet, Sint Michielsgestel

Lijst gegenereerd op : 2021-12-10

Archiefnummer : 508

Archiefnaam : BSB

Datering : 1729-1969

Beschrijving : De verzameling betreft voor een groot deel handschriften, veelal ten behoeve van het onderwijs. Reglement. Stukken betreffende het onderwijs, m.n. de Latijnse studie. Latijnse tractaten. Nederlandse verhandelingen. Lezingen. Aantekeningen over diverse onderwerpen. Namen- en adressenlijsten. Correspondentie. Toneelscripts en poëzie. Programma's van activiteiten, prijsuitdelingen en jubilea. Stukken betreffende de voedseldistributie tijdens de Duitse bezetting. Stukken betreffende de problemen rond Beekvliet. Stukken betreffende het gymnasium.

Catalogus : [Verzameling Kleinseminarie Beekvliet, Sint Michielsgestel](#)

Katholiek Documentatie Centrum

Laatste archief wijziging : 2021-12-09

Ten Geleide

Kleinseminarie Beekvliet, Sint Michielsgestel (1733-1969)

Vanouds kregen de priesters in het bisdom Luik, waarvan het gebied van het latere bisdom 's Hertogenbosch een deel was, hun vooropleiding aan de Latijnse Scholen die o.m. bestonden in alle steden met kannunikencolleges. In 1815 werden deze scholen erkend door de regering van het Koninkrijk, de diploma's gaven toegang tot de universiteit.

De stichting van kleinseminaries in de 19^e eeuw was een verdedigende reactie na een tijd met meer openheid. Angst voor een vijandige wereld, afscherming tegen wereldse invloeden, "strijd tegen de geest der eeuw" vormden de achtergrond. Het leidde tot isolatie van de ontwikkelingen in het onderwijs. In zijn rede bij het 150-jarig bestaan toonde prof. L.J. Rogier dan ook begrip voor de sluiting van Beekvliet door de koning in 1825. [Zie over de geschiedenis van de kleinseminaries ook de KDC-archivalia van [C.R.A. van Bommel](#)]

Het kleinseminarie Veebeek bij Berlicum werd gesticht op 15 april 1815 door Anthonius van Gils, die leerling was geweest van de Latijnse school in Turnhout. In 1817 verhuisde het naar het nieuwe gebouw in Beekvliet. Het grootseminarie Herlaer werd ook door Van Gils gesticht. Hoewel het onderwijs op Beekvliet dicht bij dat op de Latijnse scholen stond, werd het seminarie niet door de Staat erkend. Als gevolg van conflicten met de liberale partij over de positie van bijzondere scholen werd het van 1825 tot 1829 door koning Willem I gesloten. Na de heropening begon de bloei van de school, met het ontstaan van eigen tradities, uitbreiding, tuinaanleg etc. In 1865 had het al 1685 leerlingen gehad. [Zie ook het KDC-archief van een van de leraren in de 19e eeuw: [J. Custis](#).]

In de 20^e eeuw bleef de isolatie bestaan. Het reglement van 1914 zegt: "De leerlingen zullen zonder verlof niemand aanspreken ... zij zonderen zich niet af, maar gaan drie aan drie of vier aan vier ordelijk achter elkander. Zij zullen in geen huis noch herberg gaan." Zo werden de priestertjes-in-spe "beveiligd tegen de gevaren der wereld" (Mgr. Diepen) en voorgekneed voor het grootseminarie.

Tot 1915 gaf Beekvliet humaniora-onderwijs aan 4022 studenten, waarvan er 1601 priester, diaken of subdiaken werden. Tien latere bisschoppen begonnen hun opleiding hier. Bij het 150-jarig bestaan hadden in totaal 8000 studenten op Beekvliet gestudeerd. In 1922 werd door bisschop Diepen het lesprogramma aangepast aan de erkende gymnasia.

De Duitse bezetter vorderde de gebouwen in 1940 en vanaf 1942 werd het gebruikt als gijzelaarskamp. De contacten die hier ontstonden tussen de 1274 gijzelaars uit alle geledingen van de bevolking werkten door in de na-oorlogse geschiedenis van Nederland.

De studenten werden ondergebracht in o.m. Herlaer en het Doveninstituut St. Michielsgestel. Juist door de oorlogsomstandigheden kregen ze meer vrijheid en kwamen ze in contact met de wereld. Na de oorlog kende het seminarie nog een bloeiperiode, maar de strenge regels van voor de oorlog werkten niet meer, niemand wilde het oude Beekvliet terug. Minder studenten werden priester. De kwaliteit van het onderwijs nam toe en in 1955 werd het erkend door het Rijk. Het was toen een open gymnasium geworden, ook toegankelijk voor meisjes. Maar de veranderingen in kerk en maatschappij gingen door en in 1969 werden geen interne leerlingen meer aangenomen. Het seminarie werd gesloten op 1 augustus 1972. Het Natuurhistorisch Museum Beekvliet, door leraar Willem Knippenberg ingericht, moest door hemzelf ontmanteld worden, evenals het Bischoppelijk Museum, dat hij op Beekvliet beheerde en de schoolbibliotheek. (Zie ook het KDC-archief van [W.H.T. Knippenberg](#).)

Enkele jaren was het hoofdgebouw in gebruik als huisvesting van 50 gezinnen van javaanse Surinamers. Ooit als arbeidskrachten van Oost- naar West-Indië gebracht, nu gebruikmakend van het recht in Nederland te wonen. In 1977 werden de gebouwen overgenomen door de gemeente. Uiteindelijk bleef alleen het hoofdgebouw overeind.

Bron: KDC-knipselcollectie

1. Tractaat "De compositis paragraphis primus", van onbekend. 1746
2. Tractaat "In physicam observatio proamialis", van (onbekend). 1831
3. Verhandelingen "Over de Natuurkunde", van (onbekend). 1831, z.j.
4. Tractaat "Introductio in sacrum Scriptorum", van (onbekend). z.j.
5. Tractaat "Novum Testamentum", van (onbekend). z.j.
6. Tractaat "De extrema Unctione", van (onbekend). Met aantekeningen van J. van de Wiel. z.j.
7. Tractaat "Introductio in Scripturam sacram", van (onbekend). z.j.
8. Tractaat "Notamina in script sacrum", van (onbekend). z.j.
9. Tractaten van de boeken van het Oude Testament, van (onbekend). Met aantekeningen van F. Spierings. z.j.
10. Verhandelingen korte schets der Nederlandse "Letteren", ten gebruike van de studenten van het seminarie te Sint Michielsgestel, van H. van der Harek te Roermond. 1895-1896
11. Toneelscripts. 1889, 1891, 1895, 1899, z.j.
12. Gedichten van verschillende dichters over diverse onderwerpen. 1862, z.j.
13. Verhandeling "Beknopt overzicht van de Staats-, provinciale- en gemeentelijke inrichting van Nederland, ten gebruike van de studenten aan het seminarie 1e sectie te Sint Michielsgestel", van P.B.H. van Eijl pr. te Tilburg. 1892
14. Examenopgaven van godsdienstige en geschiedkundige onderwerpen. 1885-1890, 1903-1914
15. Proefwerken over: "Poezie-mooie taal". 1923-1929
16. Gedichten en opstellen, onder andere van J. Koenen, Verhoeckx, A. van de Meyden, L. Theissing, en andere. 1867, z.j.
17. Philosophie-examens. 1838-1871
18. Rhetorica-examens. 1923-1930
19. Preken van (onbekend) te Oirschot. 1948-1949
20. Verhandeling "De Intertrinitaire beschouwing", van (onbekend). 1948
21. Aantekeningen over nederlandse spreekwoorden, vertaald in het Latijn en Grieks. z.j.
22. Programma's voor de prijsuitdeling. 1884, 1904, 1909, 1911, 1949, 1958, 1962, z.j.
23. Brief van A. Huijbers te (onbekend) aan "Amicissime". 1892
24. Verhandeling over de ceremonies van de H. missionaris van (onbekend). z.j.
25. Tractaat "De Baptismo", van (onbekend). z.j.
26. Tractaat "Introductio in Theologi[...] moralem", van (onbekend). z.j.
27. Verhandeling "Over het Nieuwe Testament", van J. Pompen te Boxtel. 1819-1820
28. Lezingen "De persoonlijkheid van de vrouw", van prof. Hoogveld. "De psyche van de vrouw", van Pater Keulemans O. Carm. "De sociale zending van de vrouw", van mej. Boers. Gehouden ter gelegenheid van sociale studiedagen voor religieuzen te Uden. 1937
29. Tractaat "Philosophiae Lovaniensis cui titulus Logica", van G. van Peteghem. 1746
30. Verhandeling over het staatsrecht van (onbekend), met aantekeningen van W.P.M. van der Loo. z.j.
31. Aantekeningen over het Boek van de Schepping, van F. Spierings te Sint Michielsgestel. 1820
32. Verhandeling over de katechismuslessen voor de lagere school. z.j.
33. Tractaat "Rhetorica Compendiaria", van Waepenaert. 1733
34. Verhandeling "Catechismus van de feestdagen", van (onbekend). z.j.

35. **Aantekeningen over de Franse en Engelse geschiedenis, van (onbekend).** z.j.
36. **Aantekeningen over Griekenland ten tijde van Alexander de Grote, van (onbekend).** z.j.
37. **Aantekeningen over de Vaderlandse Geschiedenis van onder andere A. Kruissen.** z.j.
- 38-39. **Aantekeningen over de Algemene Geschiedenis van (onbekend).** 1783-1893, z.j.
40. **Aantekeningen over kerkelijke geschiedenis van (onbekend).** z.j.
41. **Tractaat "Jus Canonicum", van (onbekend).** z.j.
42. **Verhandeling "Historia Ecclesiastica", van (onbekend).** z.j.
43. **Literaire aantekeningen van (onbekend).** z.j.
44. **Aantekeningen van de literatuurlessen voor de hoofdacte, 2e jaar, van br. Herman Jozef.** 1915
45. **Stukken betreffende Engelse lessen.** 1896, z.j.
46. **Manuscript "Hochdeutsche Sprachlehre", 2e cursus, van P.B.H. van Eijl, te Sint Michielsgestel.** 1897-1898
47. **Aantekeningen over Duitse grammatica, van (onbekend).** z.j.
- 48-50. **Verhandelingen over het Goede Testament, van (onbekend).** z.j.
51. **Manuscript "Dissertationes et conclusiones theologicae", van (onbekend).** 1782
52. **Manuscript "Rhetoricae universae".** z.j.
53. **Aantekeningen "Amplificationes Rhetorica", van F. Spierings.** 1836-1837
54. **Aantekeningen "Exercitationes Rhetorica", van (onbekend).** 1840-1842
55. **Verhandeling "Epistola", van (onbekend).** z.j.
56. **Tractaat "De poenitentia", van (onbekend).** z.j.
57. **Toneelscript.** z.j.
58. **Aantekeningen over Rhetorica van F.N.H. Spierings.** z.j.
59. **Brieven van Kauwmans en Co te 's-Gravenhage aan G. van Dijck, bibliothecaris van het seminarie te Sint Michielsgestel.** 1912
60. **Aantekeningen over het bibliotheekwezen, hoogstwaarschijnlijk van G. van Dijck, bibliothecaris.** z.j.
61. **Verhandelingen "Geschiedenis van het Oude en Nieuwe Testament".** z.j.
62. **Oorkonden toegekend aan G.J. van Aalst te Waspik, G.J.B. Anssems te Goirle, A.T. Panken te Duizel en een blanco.** 1861, 1877, 1915
- 63-70. **Stukken betreffende de Latijnse studie.** 1830, 1854-1855, 1873, 1880-1897, 1909-1920, z.j.
71. **Aantekeningen van spreekwoorden in het Frans, Duits, Engels, Latijn en Nederlands, van (onbekend).** z.j.
72. **Boekenlijst van J. Coppes te Rijsenburg.** z.j.
73. **Aantekeningen over Nederlandse letterkunde van (onbekend).** z.j.
74. **Aantekeningen over "[Elibris metamorphosen]", van J. van den Heuvel.** 1868
75. **Aantekeningen over verschillende onderwerpen van (onbekend).** 1886-1892, z.j.
76. **Aantekeningen "Enige gedachten over de H. Consecratie", van J. Bergsma te Rolduc.** z.j.
77. **Uittreksel "De l'histoire de Polupé, traduit du Grec par Dom V. Theuillier, O.S.B. avec un commentaire de M. de Folard te Amsterdam".** 1729
78. **Brieven van P.A. Eggermond te Roosendaal en J.A.M. Steures, pastoor te Haps, aan F.A.J.A. Goyaerts, regent en van B. Kruitwagen O.F.M. te Woerden aan Th. Goossens, professor.** 1945, 1948, 1915
79. **Toelatingsexamens, vanaf 1926 gehouden in de Ruwenberg, dit is de school van de Fraters van Tilburg te Sint Michielsgestel, die opleidde voor het seminarie.** 1912-1919, 1925-1933

80. **Brief van A.F. Diepen, Bisschop van 's-Hertogenbosch, houdende de taak van de "Profectus studiarum".** 1932
81. **Stukken betreffende "Examen ad Philosophiam" van mgr. A.F. Diepen, bisschop van 's-Hertogenbosch.** 1932
82. **Programma's van verschillende activiteiten.** 1941-1942, 1946-1947, 1949-1953, 1955, 1959, 1962, 1965-1969, z.j.
83. **Circulaire "Aan de priesters van het Bossche Bisdome", van J. Somers, president en J. van Laarhoven, regent.** 1963
84. **Namenlijsten van de afd. "Poesis".** 1942-1943
85. **Namenlijst van de aanbiddingsbeurten.** z.j.
86. **Regelement voor het Bisschoppelijk Seminarie van 's-Hertogenbosch. Eerste afdeling te Sint Michielsgestel.** 1939
87. **Dagorden van de retraits te Erp en te Sint Michielsgestel.** [1942], 1956
88. **Lijst met namen van de verschoningsbeurten 's zaterdags.** [1942]
89. **Brieven van "Bureau central litteraire", te Amsterdam aan G. van Dijk.** 1916
90. **Brieven aan G. van Dijk te Sint Michielsgestel aan de Duitse en Engelse ambassade te 's-Gravenhage.** 1915, z.j.
91. **Circulaires om te danken voor alles bij gelegenheid van de priesterwijding, van A. van Dijk te Haaren en van (onbekend) te Haaren.** 1956
92. **Brief van de keizerlijke consul te Arnhem aan H. Smyers te Sint Michielsgestel.** 1916
93. **Stukken betreffende de problemen rond Beekvliet onder andere van J.P.C. van Rijnsoever, H.F. Hopster, ir. Th. Crijns, dr. H. Hoppenbrouwers, drs. B.F. Dieden, P.H. Grimbergen MA en anderen.** 1966-1967
94. **Notulen van de algemene lerarenvergadering.** 1967
95. **Notulen van de algemene vergadering.** 1966
96. **Gedicht "Beekvliet parel van Noord-Brabant", van J.A. van Seggelen.** 1942
97. **Stukken betreffende de regelingen van bevorderingen en eindexamens.** 1958-1959, z.j.
98. **Brief van A. Dewachter, vicaris generaal van zeer eerwaarde kardinaal Mercier te Mechelen aan G.L.J. van Dijk te Sint Michielsgestel.** 1915
99. **Jaarverslag.** 1962-1963
100. **Circulaires gestuurd aan de ouders van de leerlingen in verband met veranderingen.** 1939, 1942, 1944, 1955, 1966, 1969, z.j.
101. **Namenlijsten van plaatsen op de slaapzaal en in de kapel.** 1942, z.j.
102. **Dagorden voor de afdelingen te Son en te Erp.** 1942
103. **Rooster van de les- en studie-uren te Erp.** 1942
104. **Toespraken door J. Bluysen, namens zijn klas bij gelegenheid van het einde van het vierde studiejaar (syntaxis).** 1942
105. **Schets van de indeling der klaslokalen.** z.j.
106. **Roosters van meditaties voor de vakanties.** 1938-1949, 1956
107. **Prospecties.** z.j.
108. **Brief van het Nederlands Instituut voor Documentatie en Registratuur over een vragenlijst ten behoeve van de uitgave van bibliotheek- en documentatiegids. Met bijlage.** 1956
109. **Lijst met adressen van leerlingen van het gymnasium. Met addenda en corrigenda.** 1955-1956
110. **Brief aan de ouders van de leerlingen die intern zijn, houdende een overzicht van de diverse kosten van het seminarie over de jaren 1965-1969.** 1969
111. **Vragenlijst ten behoeve van de bibliotheekgids met aantekeningen.** z.j.
112. **Verslag van diverse activiteiten van de missievereniging Sint Franciscus Xaverius gevestigd binnen het klein seminarie.** 1965

113. **Brief van de bibliothecaris aan de Duitse gezant te 's-Gravenhage, houdende een dankwoord voor toegezonden boeken.** z.j.
114. **Brief van de bibliothecaris aan het Bureau Central Litteraires te Amsterdam inzake diverse uitgaven, brochures en andere publicaties.** 1916
115. **Boekje Episcopalia, samengesteld door enige leraren en leerlingen ter gelegenheid van de bisschopswijding van mgr. drs. J.W.M. Bluysen.** 1961
116. **Gebedenbundel "In gesprek met God", van (anoniem).** 1947
117. **Gebedenbundel met morgen- en avondgebeden, door (anoniem).** z.j.
118. **Programma van de feestelijke herdenking van het tienjarig bestaan van de missieactie.** 1929
119. **Lidmaatschapskaart van de missievereniging Sint Franciscus Xaveres, ten name van Jan Peijnenburg.** 1948
120. **Programma van de missiedag.** 1949
121. **Verhandeling Officia Praecipua, alumnius. Met aantekeningen van M. van der Stappen te Berekem.** 1893
122. **Stukken betreffende de liturgische tentoonstelling onder het motto "Bidt en leeft met de kerk".** 1940, z.j.
123. **Prospecties "Beekvliet 1965", houdende een programma en diverse artikelen.** 1965
124. **Verhandeling over de zielzorg in Unterjettigen Zwarte Woud (Duitsland).** z.j.
125. **Circulaire houdende een uitnodiging tot het bijwonen van een vergadering van de voorlopige Diocesane Raad van het Bisdom 's-Hertogenbosch op 29 oktober.** z.j.
126. **Feestgids ten behoeve van de 70ste verjaardag van Frans van Lankveld.** 1952
127. **Programma ter gelegenheid van de huldiging van mgr. J.F.M. Pessers, titulair bisschop van Camlyba, apostolisch vicaris van Nederlands Timor.** 1937
128. **Programma van de feestavond op 5 februari waarbij onder andere het toneelspel Tarcitius.** 1923
129. **Programma van de plechtige prijsuitdeling door mgr. A.F. Diepen.** 1923
130. **Programma voor het cursusjaar. Met een lijst met namen en adressen van leraren.** 1941-1942
131. **Feestprogramma ter gelegenheid van het gouden jubileum van de Kleine Zusters van de heilige Joseph op het seminarie.** 1950
132. **Dagorde betreffende geestelijke oefeningen.** z.j.
133. **Programma ter gelegenheid van het gouden jubileum van Frans van Lankvelt als portier van het seminarie.** z.j.
134. **Programma ter gelegenheid van de feestelijke ontvangst van drs. G.P.J. Bannenberg als regent van het seminarie.** 1949
135. **Verhandeling Examen status conscientiae van mgr. W. van de Ven, bisschop van 's-Hertogenbosch.** 1911
136. **Programma ter gelegenheid van de koperen priesterfeesten van A. Ooms (regent) en N. Smulders.** 1964
137. **Programma ter gelegenheid van het zilveren priesterfeest van drs. J.A.M. van Miert.** 1969
138. **Programma van het onderwijs van het gymnasium en het seminarie.** z.j.
139. **Brief van Th. van der Aalst te Eersel aan de econoom van Beekvliet te Sint Michielsgestel, inzake de verkoop van varkens.** 1946
140. **Stukken betreffende de voedseldistributie tijdens de Duitse bezetting.** 1942-1945